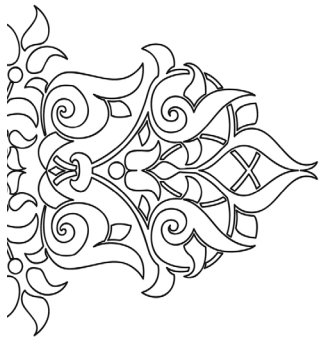
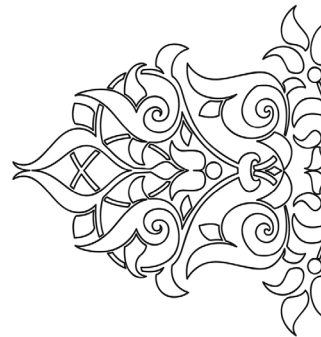

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اجْعَلْ نَفْسَكَ مِيزَانًا فِيمَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ غَيْرِكَ

(نامه ۳۱ نهج البلاغه)

اهداف درس قرآن با رویکرد عقلانی-اخلاقی
ویژه‌ی دوم دبستان

صَلَّى اللهُ عَلَيْكَ يَا مَوْلَانَا يَا صَاحِبَ الزَّمَانِ ﷺ

مقدمه:

این دفترچه به جهت تعیین اهداف قرآن دبستان بر مبنای مکتب تربیت عقلانی - اخلاقی تهیه شده است. در ابتدای دفترچه به تبیین رویکرد آموزش قرآن در دبستان پرداخته شده است که برگرفته از راهنمایی‌های آقای دکتر بنی هاشمی در شوراهای یکی از مدارس می‌باشد، در ادامه اهداف هر پایه از دبستان منطبق بر مبانی ذکر شده توسط نهاد تربیت عقلانی نگاشته شده است. طرح درس‌های منطبق بر این اهداف به شکل قابل فهم برای متربیان هر پایه بصورت فعال و ابتکاری در حال نگارش است. انشاءالله که بتواند مورد استفاده مدارس قرار گیرد. امید است این مجموعه مورد رضایت و تأیید قرآن ناطق و ثقل قرآن، حضرت حجه بن الحسن بقیه الله ارواحنا فداه قرار گیرد.

الف. لزوم حفظ قداست و حرمت قرآن

حرمت و جایگاه قرآن، مسأله بسیار کلیدی و مهمی است که باید در سرتاسر زندگی انسان نهادینه شود. باید شأن قرآن حفظ شود و در این زمینه سهل‌انگاری نشود. در حالات مرحوم آیه الله بروجردی آمده که در اتاقی که قرآن بود نمی‌خوابیدند و پا دراز نمی‌کردند. این تقید شخصی نشان‌دهنده عمق معرفت ایشان به قرآن این پدیده‌ی بی‌نظیر الهی است. حرمت قائل نشدن برای قرآن به جهت کمبود معرفت است. لازم است متربیان را به گونه‌ای با قرآن آشنا کنیم که بدانند قرآن مانند یک فرد زنده شاهد و ناظر اعمال ماست و دنیا و آخرت با آن طرف هستیم. عین الله است و ما را نظارت می‌کند نه اینکه فقط خواندن آن ثواب داشته باشد.

ب- چشاندن ارزش و جایگاه قرآن به متریان

حفظ حرمت و شأن قرآن در قلب متریان به این است که قرآن را یک کتاب عادی تلقی نکنند که بخواهند فقط از خواندن یا حفظ آیات آن ثواب ببرند. البته روانخوانی قرآن هم شأن خود را دارد ولی باید مراقب بود که جنبه‌های تذکری قرآن نادیده گرفته نشود و شیرینی آن حفظ شود. اما برنامه‌ریزی برای صرف روانخوانی، ظلم به قرآن است. لازم است به متریان بیاموزیم که قرآن کتاب زندگی و درس گرفتن است. آیاتی از قرآن را که جنبه تنبیهی و تذکری دارند و با انسان حرف می‌زنند را به آن‌ها بچشانیم و بفهمانیم که باید به این آیات عمل کنند و این روحیه در متریان شکل بگیرد که از قرآن باید درس گرفت و از آن حیا کرد و بدانند که قرآن در قیامت شاهد له و یا شاهد علیه خواهد بود. این که در قیامت گفته می‌شود «أَقْرَأْ وَ ارْقُءْ»^۱ بخوان و بالا بیا بدین معنا نیست که مثلاً قاریان سنی که مانند خوانندگان هنرمندند، به آن‌ها گفته شود بخوان و بالا بیا؛ قرآن پیام و درس و حساب و کتاب دارد. به گونه‌ای برخورد نشود که حرمت آن حفظ نشود و کتاب عادی تلقی شود و البته در کنار آن، آموزش روانخوانی قرآن نباید نفی گردد.

ج. ذکر بودن کتاب قرآن

قرآن کتاب ذکر است. «وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ»^۲ ذکر یعنی تذکر دادن و متذکر شدن یا تنبیه دادن و به خود آمدن. یعنی تذکر دادن بر پایه فطرت عقلایی و ارجاع به عقل و به فطرت عقلاییه. عمده آیات خداشناسی، معادشناسی، ارکان اعتقادی، انسان‌شناسی و... بر پایه ذکر است. این موارد در قرآن بسیار است. اگر بتوان جنبه ذکر بودن قرآن را مورد به مورد به متریان نشان داد بسیار گوارا و دلنشین خواهد بود و در قلب و جان آنان خواهد نشست.

۱- الکافی (ط - الإسلامية)؛ ج ۲؛ ص ۶۰۱

۲- نحل/ ۴۴

نور قرآن همان نور قلب است. نور فطرت است. نور معرفت الله است. این نور، قلب را منور می‌کند. باید مخاطب پیام قرآن را بگیرد تا قلبش منور شود. هم آیات اعتقادی و هم آیات اخلاقی و رفتاری که زیربنای عمل به احکام است، همه به فطرت عقلانیّه تذکر می‌دهند که نور است. قرآن با انسان حرف می‌زند و تنبه می‌دهد. «لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ»^۱ حرف قرآن است. قرآن از ما انتظار دارد که اموری را با عقلمان دریابیم. باید این ویژگی ذکر بودن قرآن با ابتکار و خلاقیت به متربیان نشان داده شود.

وقتی گفته می‌شود قرآن حیّ است بحث‌های صوفیانه و شاعرانه مدنظر نیست. منظور این است که قرآن به گونه‌ای خوانده شود که دارد با ما حرف می‌زند. یعنی قلب خود را در معرض نور قرآن قرار دهیم تا قرآن قلبمان را منور کند. مطابق آنچه از احادیث ائمه علیهم‌السلام می‌آموزیم قرآن کلام الله است و ما مخاطب خداوند متعال در قرآن کریم هستیم. این ارتباط دوطرفه، یک مخاطب و یک مخاطب دارد. ما مخاطب هستیم و خود خدای متعال به نفس شریفش مخاطب یعنی خطاب‌کننده ما است. مخاطب حیّ، شاهد و ناظر است. حال بدون اینکه خود را به هیچ وجه با وجود مقدس پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم مقایسه کنیم، خود را جای ایشان قرار دهیم و بدانیم خدای متعال با ما سخن می‌گوید اگر اینگونه قرآن را بخوانیم به فرمایشات ائمه علیهم‌السلام عمل کرده‌ایم. در واقع بفهمیم که این آیه از ما چه چیز می‌خواهد و مقصود و مراد آن چیست. مقصود همان است که در قلب ما روشن می‌شود. ما خود را در محضر خدا ببینیم که ما را نظاره می‌کند و با ما سخن می‌گوید.

قرآن در روز قیامت شهادت می‌دهد. هر کسی که حق قرآن را ادا کرده باشد به نفع او شهادت او می‌دهد و هر کسی را که کوتاهی کرده باشد علیه او شهادت می‌دهد.^۲ در حقیقت باید خود را در برابر خدای متعال و قرآن مسئول و مکلف ببینیم و بدانیم خداوند از ما انتظاراتی دارد و همه کارهای ما را زیر نظر دارد.

۱- یوسف/ ۲

۲- بحار الأنوار (ط - بیروت) ؛ ج ۷؛ ص ۹۱۳

اگر قرآن را اینگونه بشناسیم متفاوت است با اینکه قرآن را صرفاً حقیقتی بدانیم که به ما ربطی ندارد و صرفاً پیغام‌هایی از طریق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به ما رسانده است. این نوع معرفت درجه پایین‌تری نسبت به این است که خود را مخاطب قرآن ببینیم و لحظه لحظه حس کنیم که باید در محضر خدا و قرآن که فعل خدا و اسم و صفت اوست، پاسخگو باشیم.

د. رویکرد و نحوه آموزش مفاهیم قرآن

آیات تنبیهی در قرآن فراوان است. باید آن‌ها را پیدا کرد و به واسطه‌ی آن‌ها تذکر داد. به آیات قرآن نباید با رویکرد غیر عقلی نگاه کرد؛ بلکه با رویکرد تذکر دادن به فطرت عقلانیه دیده شود. این باعث می‌شود که در درجه اول خودِ مربیان و بعد متربیان نسبت به قرآن حس خاصی پیدا کنند.

برای آموزش مفاهیم قرآن از جهت تذکر و ذکر بودن آن، آیات روانی انتخاب شوند که بر دل و جان دانش‌آموزان بنشینند. قرآن برای همه سنین سخن دارد. اگر امور فطری قرآن انتخاب شوند فطرت پاک بچه‌ها آن را می‌گیرد. اگر چنین کاری انجام نشود حق قرآن ادا نمی‌شود.

تعلیم قرآن لایه لایه است؛ تأویل و تنزیل دارد. محکمات قرآن (تأویله فی تنزیله)^۱ سخت نیست؛ مثل آیات سوره حجرات که آموزه‌های اخلاقی دارد؛ «لَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا»^۲، «لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ»^۳... اولاً این آیات به یک معنا نصوص هستند و خلاف ظاهر معنا نمی‌شوند و جنبه عقلانی هم جزو مرادات خداست؛ ثانیاً از این لایه هم که پایین‌تر برویم ممکن است روایات جنبه‌های دیگر را هم به ما نشان داده باشند.

۱- بحار الأنوار (ط - بیروت)؛ ج ۹۰؛ ص ۱۲

۲- حجرات/۱۲ ص

۳- حجرات/۱۱

در کنار آیات تذکری و فطری برای اینکه نیاز قرآن به مبین هم روشن شود آیاتی مثل آیات وضو نیز توضیح داده شود. مثلاً «فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ»^۱ بیان شود و بخش «إِلَى الْمَرَافِقِ» توضیح داده شود که معنایش چیست. در این صورت هم احکام آموزش داده می شود هم معنای «إِلَى الْمَرَافِقِ» و نحوه و حد شستشو نشان می دهد، بدین ترتیب هم بحث علمی و تذکری است و هم آموزش حجیت جمعیه (قرآن در کنار اهل بیت علیهم السلام) می دهد.

لایه های معنایی قرآن با عنایت به روایات هدف گذاری شود ولی لازم نیست حتماً روایت خوانده شود؛ فقط خودِ مربی مطمئن باشد که درست می فهمد و بعد به بچه ها آموزش دهد. در بحث قرآن اگر طرح درس های خوبی نوشته شود، هیچگاه وقت گذاری روی مفاهیم قرآن اشباع کاذب ایجاد نمی کند و خسته کننده نمی شود.

ه. نمونه هایی از آیات تنبیهی در بحث شکر

شکر رأس فضایل و مکارم است و پایه و اساس و مبنای دینداری است. در آیات زیادی از قرآن عبارت «لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ»^۲ آمده است و بحث شکر را با استعانت از این آیات می توان به خوبی جا انداخت تا به دل بچه ها بنشیند. مثلاً در قرآن به لقمان حکیم سفارش شده که «ان اشکر لی و لوالدیک»^۳. روی این آیات خیلی می توان مانور داد؛ چراکه جنبه تذکری در این آیات واضح و صریح است. این آیات به گونه ای ارائه شود که دانش آموز حس کند خدا با او سخن می گوید. این روش هم جذاب است و هم انس با قرآن ایجاد می کند.

۱-مائده/۶

۲-انفال/۲۶

۳-لقمان/۱۴

- وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۱

- كَذَلِكَ سَخَّرْنَاَهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۲

- ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۳

- ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۴

- وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَليُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ^۵

- لَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ وَ مَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ^۶

- وَ وَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ أَنْ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ^۷

برای مثال در خصوص این آیه آخر می توان در طرح درس توضیح داد که مادر با چه زحمتی بچه را حمل می کند و دو سال طول می کشد تا او را از شیر بگیرد و... در واقع یک سری تنبهاات عقلی انسان را به شکر خدا و شکر والدینش می رساند.

و. حفظ موضوعی آیات قرآن

۱. اینکه فقط روان خوانی هدف باشد، بچه ها طراوت قرآن را حس نمی کنند. اگر دختر بچه سوم مزه ای از معارف قرآن در

۱- نحل/ ۷۸

۲- حج/ ۳۶

۳- بقره/ ۵۲

۴- بقره/ ۵۶

۵- مائده/ ۶

۶- لقمان/ ۱۲

۷- لقمان/ ۱۴

کامش بنشیند خیلی متفاوت است. در جامعه ما که حالت مذهبی پیدا کرده موارد صوری و نمایشی زیاد شده مانند مسابقات قرآن و... اینها فضیلت محسوب می‌شود، اما مشکلی را از زندگی انسان‌ها حل نمی‌کند. سفارشاتى که ائمه علیهم‌السلام هم کرده‌اند همین است «زَبَّ تَالِ لِلْقُرْآنِ وَ الْقُرْآنُ يَلْعَنُهُ»^۱. قرآن را از حفظ با رعایت تجوید و با قرائت صحیح می‌خواند اما اخلاق سوء دارد. این شخص از قرآن دور است، درحالی‌که فکر می‌کند حافظ قرآن است؛ در مقایسه با کسی که اخلاق قرآنی دارد ولی در خواندن قرآن روان نیست. قطعاً مشخص است که در پیشگاه خدا و ائمه علیهم‌السلام کدام بالاتر هستند. این فرصت‌ها از دست می‌رود. مخلوط و تلفیقی از اینها مناسب‌تر است. با طرح درس‌های زیبا مفهوم آیات قرآنی هم به کام متربی نشانده شود.

۲. حفظ فی نفسه می‌تواند فضیلت باشد ولی در مقایسه با دیگر کارهای قرآنی فشار روی چه فعالیتی باشد؟! بچه‌ها در کارهای قرآنی انرژی محدودی دارند. حفظ حالت صوری و نمایشی پیدا می‌کند و کرده‌است. کسانی به دنبال حفظ رفته‌اند که اخلاق قرآنی ندارند و از معارف قرآنی دور هستند و این آفت حفظ قرآن است. اگر حفظ بخواهد پررنگ‌تر از جنبه‌های دیگر باشد خوب نیست؛ مگر اینکه پررنگ‌تر نباشد. یا کمرنگ‌تر باشد یا حداقل همان اندازه باشد. بهتر است حفظ نسبت به مفاهیم کمرنگ‌تر باشد. حتی روان‌خوانی و بی‌غلط خواندن از حفظ مهم‌تر است. در روایت آمده‌است که قرائت فی المصحف نسبت به از حفظ خواندن قرآن اولویت دارد. قرآن از رو خوانده شود اولی از حفظ است.

۳. برای حفظ موضوعی قرآن، باید ابتدا متربی موضوع را دریابد و با مفاهیم آشنا شود و پیام آنچه را که حفظ کرده‌است بفهمد. جدا از مفاهیم نمی‌شود سراغ حفظ رفت. خوب است اینها تلفیقی انجام شوند. حفظ موضوعی زمینه خوبی برای گره زدن حفظ به بحث معارفی است. مثلاً اگر حتی از بزرگ‌ترها بپرسید چند آیه قرآن در مورد آداب معاشرت اجتماعی بلد هستند

۱- مستدرک الوسائل و مستنبط المسائل / ج ۴ / ۲۴۹

نوع افراد نمی‌دانند. اگر قرار بر حفظ است با مفاهیم هم ارتباط پیدا کند. مثلاً «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا»^۱، «فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ»^۲ که در مورد پیغمبر ﷺ است موضوعی با هم گره بخورد. بتواند از حفظ بگوید در آداب معاشرت چه آیاتی داریم. لازمه‌اش این است که برای مرتبی جا افتاده باشد که پیام «قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» چیست؟ پیام «لَا يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا»^۳ چیست؟ پیام «لَا تَجَسَّسُوا»^۴ چیست؟ ابتدا این آیات موضوعی با عنایت به مفاهیم انتخاب شوند. سپس حفظ بر این آیات بنا شود. مدل حفظی که در جامعه رایج است این نیست، هنرمندی است و فضیلتی محسوب نمی‌شود که آیه را از ابتدا بخواند یا از انتها. یا فلان آیه در کدام صفحه عثمان طه است. این‌ها در مقایسه با اینکه آیات قرآن موضوعی حفظ شوند به دردی نمی‌خورد. مثلاً در مورد نماز، وضو، والدین، شکر، صبر، مفاهیم کلیدی و فضایل اخلاقی، رذایل اخلاقی مانند حسد، حرص و ... حفظ موضوعی باشد. این‌گونه حفظ پیوند عمیقی با مفاهیم و معارف قرآن پیدا می‌کند.

ز. معرفی دین با محوریت اخلاق و تنبه به آیات قرآن

در پایان بیان این نکته خالی از لطف نیست که حیف است از آیات قرآن برای معرفی دین استفاده نکنیم. لازم است در مدارس، دانشگاه‌ها، تبلیغات عمومی و... معرفی دین با محوریت اخلاق و تنبه دادن به آیات قرآن صورت گیرد تا دین‌گریزی که در نسل جوان به وجود آمده از بین برود. مثلاً در بحث حجاب اگر در فضای اخلاق و معنویت اخلاقی وارد شویم و در مسیر عفت حرکت کنیم خود به خود حجاب را می‌پذیرند و لازم نیست فشار احکامی بیاوریم. تنها راه، راه پیغمبر اکرم ﷺ است. افراد نسبت به اخلاق موضع نمی‌گیرند و نرم می‌شوند و پذیرای احکام می‌گردند. در آیات قرآن نیز ابتدا دعوت به اخلاق و بعد از آن بیان احکام است.

۱- بقره/۸۲

۲- آل عمران/۱۵۹

۳- حجرات/۱۲

۴- همان

اهداف جزئی	آیه قرآن	حوزه و هدف
تنبيه عظمی * تنبه به اهمیت قرآن * تنبه به اینکه انجام هرکاری آدابی دارد * تنبه به اهمیت و وجوب رعایت آداب محضر قرآن	۱- شعائر معرفی کتاب قرآن ، آموزش درک آداب محضر قرآن -	
مصادیق * توجه به ارزش و جایگاه قرآن * یادگیری آداب درک محضر قرآن (باوضو بودن، رو به قبله بودن، روی زمین گذاشتن قرآن...)		
عترت * خواندن صلوات کامل (با وَ عَجَلْ فَرَجَهُمْ وَ أَهْلِكَ عَذَابَهُمْ) در پایان تلاوت قرآن		

اهداف جزئی	آیه قرآن	حوزه و هدف
* تنبه عقلی به حسن انجام کارهای پرفایده مانند خواندن قرآن	پیام قرآنی صفحه ۹۴ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ مزمّل/۲۰	۲- شعار ایجاد انس و علاقه به قرائت قرآن
* توجه به برخی از آثار خواندن سوره‌های کوچک قرآن * توجه آسمانیان به خانه‌های نورانی شده با قرائت قرآن		
* نورانی شدن خانه‌های شیعیان قرآن خوان		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
✱ تنبه به اینکه همه ما مخلوق خدائیم و هرچه داریم از خداست ✱ تنبه به استفاده درست از نعمت‌های خداوند ✱ درک ناپسند بودن به کارگرفتن نعمت‌های خداوند در مسیر نارضایتی او	تذکیر	پیام قرآنی صفحه ۷ نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ واقعه/۵۷	۴- اخلاق
✱ شکر قلبی نسبت به خداوند به عنوان منعم اصلی از طریق توجه به برخی از نعمت‌ها(گوش، زبان، چشم...) ✱ شکر زبانی باگفتن جمله این نعمت خداست، الحمدلله، (نمل/۴۰) ✱ شکر عملی با استفاده صحیح از گوش، زبان، چشم...	مصادیق	پیام قرآنی صفحه ۲۹ وَمَا بِكُمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ نحل/۵۳	
✱ توجه به شکر زبانی امیرالمؤمنین علیه السلام در بیان منزلت خود نزد پیامبر صلی الله علیه و آله (ضحی/۱۱) ✱ دانستن منظور خداوند از نعمت (نعمت دین و هدایت)، (ضحی/۱۱)	تذکیر	پیام قرآنی صفحه ۱۳ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي نمل/۴۰ صفحه ۲۲ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ضحی/۱۱	

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
* توجه به حسن خیر رساندن به دیگران * توجه به حسن جبران کردن لطف دیگران	عقلی	پیام قرآنی صفحه ۱۸ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ آل عمران/ ۱۳۴ پیام قرآنی صفحه ۷۵ هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ الرحمن/ ۶۰	۴- اخلاق احسان
* تلاش جهت خیر رساندن به دیگران * تشکر از کسی که به او محبتی کرده و خیری رسانده * تحقیر نکردن دیگران هنگام احسان کردن به آنها * طلبکار ندانستن خود بعد از احسان به دیگران * پرهیز از بدی کردن در برابر بدی دیگران	مصادیقی		
* سعی در احسان جهت کسب رضایت امام عصر (عج) * شناخت امیرالمؤمنین (ع) به عنوان مصداق انسان محسن (آل عمران/ ۱۳۴)	عزیمت		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
توجه به جنبه نعمت بودن خوردنی‌ها و نوشیدنی‌ها و استفاده درست از این نعمات پی بردن به قبح اسراف	تعلیمی	پیام قرآنی صفحه ۲۳ كُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا اعراف/۳۱	۵- اخلاق اسراف
توجه به ارزش دانه‌های برنج و قطرات آب تلاش برای جلوگیری از اسراف دانه‌های برنج و قطرات آب	مصادیقی	پیام قرآنی صفحه ۴۳ كُلُوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاشْكُرُوا لَهُ سبا/۱۵	
الگوگیری از سیره ائمه علیهم‌السلام در زمینه اسراف نکردن	تربیتی		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
تنبه به حسن نماز جهت شکر نعمات خداوند توجه به تأثیر نماز دردوری از کبر و تقویت روحیه تواضع در برابر خداوند	عقلی	پیام قرآنی صفحه ۴۰ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي طه/۱۴	اعمال نماز
ایجاد علاقه نسبت به خواندن نماز تمرینی توجه به اذان و اوقات نماز	مصادیق		
نماز محبوب پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام علاقه پیامبر ﷺ و اهل بیت علیهم السلام به بچه‌های نمازخوان	عزت		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
* توجه به رسیدن نعمتهای الهی به دست انسان‌ها توسط واسطه‌ها * تنبیه به اینکه والدین واسطه بسیاری از نعمت‌ها هستند * توجه نسبت به اهمیت کسب رضایت والدین	توجه قلبی	پیام قرآنی صفحه ۵۱ أَنْ أَشْكُرَ لِي وَلِوَالِدَيْكَ لقمان/۱۴	۷- اخلاق شکر واسطه‌های نعمت (والدین)
* شکر قلبی و زبانی و عملی نسبت به واسطه‌های نعمت (معلم، نانوا، راننده سرویس، والدین) * شکر قلبی، زبانی و عملی نسبت به والدین	مصادیقی		
* کسب رضایت امام عصر علیه السلام با نیکی به والدین * توجه به تفسیر والدین به پیامبر صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه السلام (لقمان/۱۴)	عقرب		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
متذکر شدن به حسن سخاوت و روحیه بذل و بخشش کراهت داشتن از بخل به کمک تنبه به احساس خود در مواجهه با بخیل	تنبه عقلی	پیام قرآنی صفحه ۵۸ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا مؤمنون/۵۱	۸- اخلاق سخاوت
سهیم کردن دیگران در آنچه مورد استفاده خودش است دست خالی رد نکردن کسی که از او درخواستی داشته پرهیز از بهانه جویی جهت نبخشیدن و خیر نرساندن	مصادیق		
الگوگیری از سیره ائمه علیهم السلام در زمینه سخاوت	تذکر		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
* توجه به حسن صبوری کردن در پیشامدهای ناگوار * تنبه به حسن صبر کردن درانجام وظایف	تعلیمی	پیام قرآنی صفحه ۷۵ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا انشریح/۶	۱- اخلاق صبر
* پرهیز از غر زدن و بی‌تابی هنگام مواجه شدن با امور ناخوشایند(بدرفتاری دیگران...) * امیدوار بودن نسبت به برطرف شدن مشکلات * صبوری در برابر بدرفتاری دیگران	مهارتی	صفحه ۹۱ رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا بقره/۲۵۰	
* کمک خواستن از خداوند و اهل بیت علیهم‌السلام برای آسان شدن سختی‌ها	تربیتی		

اهداف جزئی		آیه قرآن	حوزه و هدف
* تنبه به جلب رحمت خداوند از طریق لطف و مهربانی در حق دیگران توجه به احساسات دیگران از طریق خود را جای آنها گذاشتن	عقلی	پیام قرآنی صفحه ۹۰ رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً کهف/۱۰	۱۰- اخلاق انصاف
* پرهیز نسبت به رنجاندن و آزردن دیگران (راه دادن دیگران به بازی، پذیرفتن دیگران در کار گروهی، توجه کردن به ناراحتی‌های دیگران...)	مصادیقی		
* تلاش برای لطف و مهربانی در حق شیعیان اهل بیت (علیهم‌السلام) جهت جلب رحمت خداوند و رضایت اهل بیت (علیهم‌السلام)	عزت		

داستان‌های قرآنی

ویژه پایه دوم دبستان

اهداف	درس	موضوع	
- با شنیدن ماجرای فتح مکه بدون جنگ و خونریزی و با اعلام عفو عمومی مشرکان توسط پیامبر ﷺ نسبت به ایشان محبت پیدا کنند. - با دانستن نقش امیرالمؤمنین (علیه السلام) در ایستادن روی دوش پیامبر و شکستن بت‌های داخل کعبه، ایشان را به عنوان یگانه سردار پرافتخار رسول خدا ﷺ بشناسند. - با دانستن ماجرای با شکوه اولین اذان بر بام کعبه، نسبت به شنیدن اذان احساس خوبی داشته باشند. - از طریق آشنایی با چگونگی بیعت مسلمانان با پیامبر ﷺ نسبت به پیروی از ایشان اشتیاق پیدا کنند.	درس هفتم (صفحه ۴۱) سوره نصر داستان فتح مکه	پیامبر اکرم ﷺ	۱
- با آگاهی از مصادیق گوناگون اخلاق بسیار خوب پیامبر ﷺ و محبوبیت ایشان نزد مردم، نسبت به آن حضرت محبت داشته باشند. - بدانند رمز نفوذ پیامبر در دل‌ها جز اخلاق عظیم (حسن خلق و سخاوت) ایشان نبود.	درس دوازدهم (صفحه ۸۴) سوره قلم/ ۴ إِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ		

اهداف	درس	موضوع	
- با دانستن اهمیت صلوات فرستادن هنگام شنیدن نام مبارک حضرت محمد ﷺ نسبت به این امر اشتیاق داشته باشند. - نسبت به فرستادن صلوات در مواقع مختلف اهتمام داشته باشد(بعد از عطسه، هنگام ورزش باد ...)	درس دوازدهم (صفحه ۸۲) سوره احزاب/۵۶ إِنَّ اللَّهَ وَ مَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَ سَلِّمُوا تَسْلِيمًا	سوره احزاب	۱

اهداف	درس	موضوع	
- با داستان مقابله حضرت ابراهیم عليه السلام با بت و بت پرستی از زمان کودکی، آشنا شوند.	درس هشتم (صفحه ۵۳) سوره انعام/۷۴ داستان کودک خداپرست	حضرت ابراهیم عليه السلام	۲

اهداف	درس	موضوع	
- ماجرای چگونگی شکستن بتها توسط حضرت ابراهیم علیه السلام و تلاش ایشان برای هدایت مردم را بدانند.	درس سیزدهم (ص ۸۶) سوره انبیاء / ۵۷ تا ۶۰ داستان قهرمان بت شکن	حضرت ابراهیم علیه السلام	۲

اهداف	درس	موضوع	
- در اثر آشنایی با سرد شدن آتش بر حضرت ابراهیم علیه السلام به قدرت خدای متعال پی ببرند. - گوشه‌ای از فضایل اخلاقی حضرت ابراهیم علیه السلام (بسیار شکر کننده، بسیار اهل دعا، مهمان‌دوست، دست رد زدن به خواسته هیچ‌کس) را بدانند.	درس چهاردهم (ص ۹۷) سوره صافات آیات ۹۵ تا ۱۰۰ داستان باغی میان آتش	حضرت ابراهیم علیه السلام	۲

اهداف	درس	موضوع	
- پدر بزرگ پیامبر جناب عبدالمطلب ﷺ که بزرگ شهر مکه و خداپرست بودند را بشناسند. - با مقامات الهی پدر بزرگ پیامبر ﷺ در خلال ماجرای اصحاب فیل آشنا شوند. - با فضائل اخلاقی جناب عبدالمطلب ﷺ (وقار، ابهت...) آشنا شده و نسبت به ایشان احساس احترام داشته باشند.	درس دهم (ص ۶۳) سوره فیل / داستان اصحاب فیل	اهمیت کعبه و مقام حضرت عبدالمطلب ﷺ	۳

